न चाहं कञ्चिदत्यर्थमपराधमरिन्दम । विचिन्तयन् प्रपश्यामि सुसूक्ष्ममपि केशव ।
प्रियाभ्युपगते द्यूते पाण्डवा मधुसूदन । जिताः शकुनिना राज्यं तत्र किं मम दुष्कृतं ।
यत् पुनर्द्रविणं किञ्चित्तत्राजीयन्त पाण्डवाः । तेभ्य एवाभ्यनुज्ञातं तत्तदा मधुसूदन । ४२४०
अपराधो न चास्माकं यत्ते द्यूतैः पराजिताः । अजेया जयतां श्रेष्ठा पार्थाः प्रव्रजिता वनं ।
केन वाऽप्यपवादेन विरुध्यन्त्यरिभिः सह । अशक्ताः पाण्डवाः कृष्ण प्रहृष्टाः प्रत्यमित्रवत् ।
किमस्माभिः कृतं तेषां कस्मिन् वा पुनरागसि । धार्त्तराष्ट्रान् जिघांसन्ति पाण्डवाः सृञ्जयैः सह ।
न चापि वयमुग्रेण कर्म्मणा वचनेन वा । प्रभ्रष्टाः प्रणमामेह भयादपि शतक्रतुं ।
न च तं कृष्ण पश्यामि क्षत्रधर्म्ममनुष्ठितं । उत्सहेत युधा जेतुं यो नः शत्रुनिवर्हणः । ४२४५
न हि भीष्मकृपद्रोणाः सकर्णा मधुसूदन । देवैरपि युधा जेतुं शक्याः किमुत पाण्डवैः ।
स्वधर्म्ममनुपश्यन्तो यदि माधव संयुगे । अस्त्रेण निधनङ्काले प्राप्स्यामः स्वर्गमेव तत् ।
मुख्यश्चैवैष नो धर्म्मः क्षत्रियाणां जनार्द्दन । यच्छयीमहि सङ्ग्रामे शरतल्पगता वयं ।
ते वयं वीरशयनम्प्राप्स्यामो यदि संयुगे । अप्रणम्यैव शत्रूणां न नस्तप्स्यति माधव ।
कश्च जातु कुले जातः क्षत्रधर्म्मेण वर्त्तयन् । भयाद्वृत्तिं समीक्ष्यैव प्रणमेदिह कर्हिचित् । ४२५०
उद्यच्छेदेव न नमेदुद्यमो ह्येव पौरुषं । अप्यपर्व्वणि भज्येत न नमेदिह कर्हिचित् ।
इति मातङ्गवचनं परीप्सन्ति हितेप्सवः । धर्म्माय चैव प्रणमेद्ब्राह्मणेभ्यश्च मद्विधः ।
अचिन्तयन् किञ्चिदन्यं यावज्जीवन्तथाचरेत् । एष धर्म्मः क्षत्रियाणां मतमेतच्च मे सदा ।
राज्यांशश्चाभ्यनुज्ञातो यो मे पित्रा पुराऽभवत् । न स लभ्यः पुनर्जातु मयि जीवति केशव ।
यावच्च राजा ध्रियते धृतराष्ट्रो जनार्द्दन । न्यस्तशस्त्रा वयं ते वाऽप्युपजीवाम माधव । ४२५५
अप्रदेयं पुरा दत्तं राज्यं परवतो मम । अज्ञानाद्वा भयाद्वापि मयि बाले जनार्द्दन ।
न तदद्य पुनर्लभ्यं पाण्डवैर्वृष्णिनन्दन । म्रियमाणे महाबाहौ मयि सम्प्रति केशव ।
यावद्धि तीक्ष्णया सूच्या विध्येदग्रेण केशव । तावदप्यपरित्याज्यं भूमेर्नः पाण्डवान् प्रति ।
इतिश्रीमहाभारते उद्योगपर्व्वणि भगवद्यानपर्व्वणि दुर्य्योधनवाक्ये षड्विंशत्यधिकशततमोऽध्यायः ॥ १२६ ॥
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ ततः प्रहस्य दाशार्हः क्रोधपर्य्याकुलेक्षणः । दुर्य्योधनमिदं वाक्यमब्रवीत् कुरुसंसदि ।
लप्स्यसे वीरशयनं काममेतदवाप्स्यसि । स्थिरो भव सहामात्यो विमर्द्दो भविता महान् । १२६०
यच्चैवं मन्यसे मूढ न मे कश्चित् व्यतिक्रमः । पाण्डवेष्विति तत् सर्व्वं निबोधत नराधिपाः ।
श्रिया सन्तप्यमानेन पाण्डवानां महात्मनां । त्वया दुर्म्मन्त्रितं द्यूतं सौबलेन च भारत ।
कथञ्च ज्ञातयस्तात श्रेयांसः साधु सम्मताः । अथान्याय्यमुपस्थातुं जिह्मेनाजिह्मचारिणः ।
अक्षद्यूतं महाप्राज्ञ सतां मतिविनाशनं । असतां तत्र जायन्ते भेदाश्च व्यसनानि च ।
तदिदं व्यसनं घोरं त्वया द्यूतमुखं कृतं । असमीक्ष्य सदाचारैः सार्द्धं पापानुबन्धनैः । १२६५
कस्यान्यो भ्रातृभार्य्यां वै विप्रकर्त्तुं तथाऽर्हति । आनीय च सभां व्यक्तां यथोक्ता द्रौपदी त्वया ।